

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Genus Reprehensorium. cap. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Genus Reprahensorium. Cap. XIII.

HOc genus ad suasiones, vel dehortationes partim spectat, partim verò ad vituperationes vitiorum, ac personarum, quæ correctione indigēt, refertur, qui enim reprehendit dehortatur ab ijs rebus quas vituperat & contrarium suadere nititur, sicut ait Clemens Alexan. Orationi suasiarum, adiunguntur, est genus exhortatorium, & consolatorium, ita etiam laudatorio vituperatorium, & exprobratorium. Est autem Reprahensio ex eodem Clem. Alexan. velut quædam Chirurgia affectionum animæ, quas sectione diuidentem oportet coarguere, & addit medicamentorum potioni, aut applicationi similem est insimulationem, quæ resouit affectiones quæ iam occalluerunt, impudicæque ac libidinosa vitæ sordes expugnat, fastusque ac superbiam carnis, quæ excreuerunt exæquat. Vnde satis patet has orationes quæ in reprehensionibus versantur, ad viam purgatiuam tendere, quare idem Clem: hanc artem absterforiam vocat, & affert illud Ioan. vbi Deus comparatur agricolæ qui palmitem fructum facientem purgat, vt fructum plus afferat, syluescit enim Vitis, nisi putetur. Est autem idem scopus reprehensionis, cum peccata arguit qui & speculi, cum deformitatem ostendit, & medici qui febrem annunciat vt remedium peropportune adhibeatur, siue his in quos fertur oratio siue certalij, Nam Nazian. duabus orationibus, & Chryf. de Babylonia Martyre contra Iulianum graues inuectiuas scripserunt, non tam vt ipsum à perfidia reuocarent, quàm vt Christianos consolarentur à tam crudelis & impijssimi Apostatæ tyrannide liberatos. Quam verò sit proprium Concionatoris munus in hac Chirurgia facultate (vt Clem. vocat) & arte absterforia versari nō est difficile agnoscere tum ex ipsius Dei præcepto quod sæpius in sacra scriptura repetitū inculcatur, tum ex ipsis Prophetarum, & Apostolorum exemplis atque adeo Sanctorum Patrum ad populum habitis concionibus. Planè si de præcepto Dei loquamur, cui, nisi publico Verbi Dei præconi, Deus illud insonat? Is. Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuncia populo meo scelera eorum, & illud. Sume tibi laterem, & pones eum coram te, & describes in eo ciuitatem Hierusalem, & ordinabis aduersus eam munitiones, & comportibus aggerem, & dabis contra eam castra, & pones arietem in gyro. Ideoque conqueritur Deus per Hierem. Prophetæ tui viderunt

Pedag. lib. primo c. 8.
Ibidem.

Munus Concionatoris peccata reprehendere.
Thren. 2.

Isa. 58.

derunt tibi falsa, neque aperiebant tibi iniquitates, vt te ad penitentiam prouocarent. D. Paul. ad Timoth. testor, ait, coram Deo, & Christo Iesu, vide quanti monenti iudicet quod sequitur, Argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina. Habemus, & prophetarum Apostolorumque exempla quæ nobis proponamus, nam omnium horum hac in re consonant voces, vt peccata coarguant, minis peccatores deterreant, iram Dei, & penas in eos impendentes exaggerent. Hinc sumit initium suæ prædicationis Isaias prophetarum primus, Væ genti peccatrici, semini nequam, filijs sceleratis. Ob id Hieremias, quem Deus ad prædicandum elegerat statim docetur, Ecce dedi te hodie super gentes, & super regna, vt euellas, & destruas, vt disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Hoc est planè mysterium libri, quem Ezechiel accepit, & deuorauit; in quo scriptæ sunt, Carmen, Lamentationes, & Væ: huc tendunt omnes Prophetarum conciones, vt corrigant, & emendent, vt superuacaneum planè sit, loca, & capita concionum annotare, quæ passim ad vitiorum correptionem, prosequuntur. Quid Apostoli? nonne ideo Spiritus sanctus eis datus est, vt per eos ipse idem Spiritus argueret mundum de peccato, & de iudicio, & de Injustitia? plenæ sunt Pauli, & aliorum epistolæ graui reprehensionum acumine. A Christo didicerant, quem sæpè audierant Scribarum vitia, acerrimè increpantem, & multitudinis corruptos mores cum magno spiritu corrigentem. eodem modo Sanctorum Patrum sermões in hunc scopum sæpe feruntur, & ad genus hoc, orationes suas non raro dirigunt. Apud Chryf. multas inuenies homilias, & conciones contra iurandi & peierandi consuetudinem, contra Luxum, & ebrietatem, cõtra iram, & ambitionem, contra Inuidiam. Bonau. ex S. Greg. Clauis ait apertionis est sermo correctionis, quia increpando culpam detegit, quam sæpe nescit ipse etiã qui perpetravit Hiero: explicans illud psalmi, Dixit vt disperderet eos si non Moses electus eius stetit in contractione, Attende (inquit) hoc sacerdos, perierat enim populus nisi Moyses confregisset iram omnipotentis Dei, & tu cum videris populum Dei delinquentem cane tuba annuncians eis delicta eorum, ac sta in contractione ad Deum vt auertatur furor eius ab eis.] grauius vrgent verba Pelagij secundi Papæ, Sit (inquit) semper aduersus prauos & impios, atque seruorum Dei persecutores libera vox, & oris gladio feriuntur, & redarguantur, repellantur confundantur, auertantur.]

1. Tim. 5.
Isa. 1.
Hier. 1.
Ezech. 2.
In phar. l.
4. c. 34.
Par. 2.
paf. c. 4.
Psf. 105.
Epist. 3. ad
Episc. Cã-
pania, &
Italia.

tur.] Lege Saluvianum hac in re acerrimum in libris de pro-
 dentia Dei: Ex dictis recte colligitur à Sanctis, grande pericu-
 lum Sacerdotibus esse aliena peccata non arguere.

Loci pro hoc genere. Loci vero ex quibus omnis correctio, & roborari, & ampli-
 ficari potest, sunt omnes illi ex quibus argumenta ad dissuade-
 dum sumuntur, dum ostendimus quam sit illa res turpis, &
 honestati opposita, & contra omne decorum, quam sit contra
 ius & fas diuinum humanumque, quanta secum adducat de-
 trimenta, & animæ, & corpori, & famæ, & patrimonio, quanta
 secum inuoluat difficultates, quantis sit referta periculis,
 quam ignominiosa, quantus sequatur conscientia cruciatus,
 quanta poena. Ex locis Theologicis quos alibi assignauimus
 multa colligi possunt. Sed nihil vehementius vrgere poterit
 peccatorem, quam si verba scripturarum contra id quod ar-
 guimus afferantur, quarum non solum sententiæ, sed singula
 voces expendantur pro rei grauitate, quibus si addantur exam-
 pla, patrum autoritas, rationum efficacia, non poterit vitio
 reprehensio non esse efficax, & fructum reportare, præsertim
 si adhibeantur affectus vehementes, & pathetici habita ratione
 turpitudinis Et, appareat Orator ex Dei vero non affectato ze-
 lo ferri, & præferat animarum salutem ex sincera cordis cha-
 ritate; Adijcienda essent hoc loco plurima, quæ Oratoris Chris-
 stiani prudentiam requirunt, qua eum in arguendis, & vitijs
 & personis, vt ipsum reprehensionis medicamentum non exul-
 ceret sed sanet, vt necesse est. Sed quoniam ampla sese ni-
 mium seges offerebat, placuit in Tertiam partem rejicere, vt
 de tota hac materia, & de ea quæ est oratori nostro necessaria
 prudentia agitur. Vnum tantummodo hic admonebo, quod
 ad ipsum genus cause facit de qua agimus, raro contingere
 vt integra concio tota in reprehensionibus posita sit, & tamen
 ex altera parte nullum ferè est genus orationis, siue Didac-
 scalicum, siue adhortatorium, siue laudatorium quod non ad-
 mittat aliquid ex hoc genere reprehensionis. Curandum est
 igitur Concionatori, vt vbi in alijs generibus aliquid dixerit, à
 doctrina, suasionem, laudationem, opportunam occasionem ce-
 pter, subiicienda increpationis, vt ijs qui contrario laborant
 vitio, ruborem, & conscientia stimulum injiciat. Hoc enim
 videtur Paulus significare dum primo loco ponit ad Timoth.
 Arguere, quod est argumentis veritatem stabilire, deinde
 obsecrare quod fit per motus, & affectus maximè lenes: postre-
 mo addi vult increpationes. Id ipsum sedulo à sanctis patribus
 præsti-

Admiscenda
 semper ex oc-
 casione re-
 prehensio.

2. Tim. 4.

prælitum est, ac suis ad populum homilijs, præsertim à Chryf. *Hom. 20.*
nam in Gen. vbi post tractatum locum, statim contra auaritiã *in Genes.*
sermonem aggreditur. Siue ergo de Euangelio fiat concio, siue
de vitute aliqua, vel vitio, siue de quacumque re, aut in quo-
cumque genere, post explicatam doctrinam facillimum erit ad
reprehendum deriuare sermonem, quamuis neque illud di-
xerim, omnem operam in sola vitij reprehensione ponendam.
Imo aio, etiam contrarias sæpe virtutes esse celebrandas, ali-
quando enim sperari plus emolumenti potest ex opportuna
pudicitia laudatione, quam ex importuna, & nimia incontinen-
tia exprobratione; ad laudes enim Castitatis incontinens
pudore suffundi potest, quæ non est modica reprehensio. *4. Moral.*
Quare concludant hunc locum Greg. & Isid. Habet (inquit ille) in *c. 9.*
Sanctis prædicatoribus vtraque regula aptum doctrinæ pòdus,
vt & rectè facientes nutriant, & peruersos animaduertentes
abscindant.] Hic autem his verbis vtitur. Is cui dispensatio
verbi commissa est etiam si sanctè viuat, & tamen perditè vi-
uentes arguere, aut erubescat, aut metuat cum omnibus qui eo
tacente perierunt perit, & quid ei proderit non puniri suo, qui
puniendus est alieno peccato? & addit. Mentior si non hoc do-
minus per Ezechielè prophetam sub cuiusdam terroris denun-
ciatione loquitur dicens, & tu fili hominis speculatorem de-
di te domui Israel &c.] Et explicat ibidè locum Ezechielis.

4. Moral.
c. 9.

Lib. 1. de
Sum. bon.
c. 20.

Genus consolatorium. Cap. XIV.

Genus orationis Còsolatoriæ ad suasorium genus, & vitam
proprie illuminatiuam spectat, ad superandas difficulta-
tes quæ in virtutibus vel acquirendis, vel conseruandis sese
obiectant, & tolerandas plerasque vitæ præsentis calamitates,
quibus homines premuntur; quare intelligat Orator noster
hanc partem nec leuiter, nec rarò sibi esse pertractandam, tum *Oratori sæpe*
quia præsens vita omni calamitatum genere plenissima est, & *consolatio*
exilium, & lachrymarum vallis, in qua etiam virtus vndique *vsurpanda.*
& acerrimè oppugnatur, tum quia oportet nos hac in re Deum
imitari, qui hoc titulo mirifice gaudet, vt sit pater misericor-
diarum, & Deus totius consolationis, tum quoniam Sacræ pa-
ginæ refertissimæ sunt suauissimis vocibus, quibus ad conso-
landum excitamur, vt ad eum quodammodo finem reuocare
D. Paulus visus sit omnia cum dixit, Quæcùque scripta sunt, ad *Rom. 15.*
nostram doctrinam scripta sunt, vt per patientiam, & consola-
tionem

